

הרפורמה בביטוח סיעוד: תמונת מצב ומגמות (נובמבר 2018-יולי 2019)

בנובמבר 2018 נכנסה לתוקף הרפורמה בתוכנית ביטוח סיעוד בה, כפי שיפורט בהמשך, החליפו 6 רמות גמלה את 3 רמות הגמלה שהיו קיימות עד אוקטובר 2018 והורחבה האפשרות לקבל את הגמלה, כולה או חלקה, כקצבה כספית במקום שירותים ("גמלה בעין"). סקירה מפורטת של הרפורמה בסיעוד מוצגת בסקירה השנתית לשנת 2018. מטרת סקירה זו הוא להציג את השינויים ב:

- מספר התביעות הראשונות (תביעות של זכאים לראשונה ותביעות של זכאים בעבר שזכאותם נפסקה);
- מספר התביעות החוזרות (בקשות להחמרה של זכאים קיימים) ושיעורי האישור;
- מספר הזכאים לגמלת סיעוד;
- התפלגות הזכאים לפי רמות הגמלה החדשות ולפי סוגי הגמלה (בעין, בכסף ומשולבת);
- זכאים חדשים לעומת ותיקים;
- היקף הגמלאות בעין (=שירותים) ובכסף.

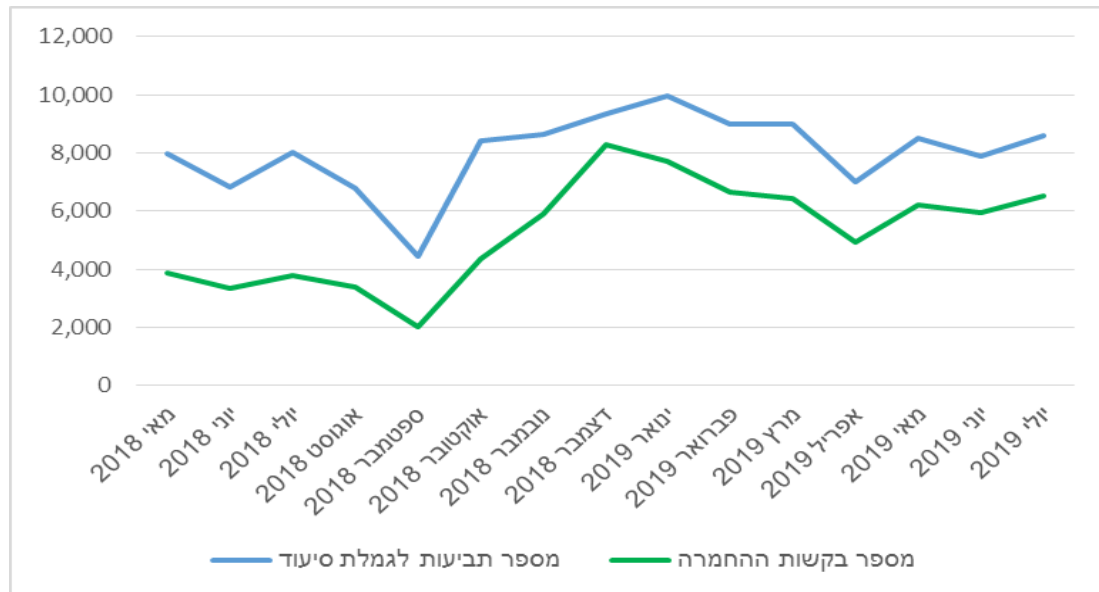
תביעות לגמלה ובקשות החמרה

אחד השינויים שנלוו לרפורמה, אם כי אין זה הגורם היחיד לשינויים אלה, הוא הגידול במספר התביעות של מי שלא היו זכאים לגמלה קודם הגשת התביעה ומספר בקשות ההחמרה של הזכאים לגמלה. מספר התביעות המצטבר מנובמבר 2018 עד יולי 2019 גדל ב-12.0% בהשוואה לתקופה המקבילה נובמבר 2017 עד יולי 2018 ומספר בקשות ההחמרה המצטבר מנובמבר 2018 עד יולי 2019 גדל ב-77.4% בהשוואה לתקופה המקבילה.

תרשים 1 מציג את הגידול במספר התביעות ובמספר בקשות ההחמרה לפי חודש הגשתן. לוחות 1 ו-2 מציגים את השינוי במספר התביעות ובקשות ההחמרה ביחס לחודשים המקבילים בשנה הקודמת – ניכרות עלייה במספר התביעות לגמלת סיעוד ובמספר בקשות ההחמרה (במיוחד בולט חודש דצמבר 2018 – גידול של 133.0% במספר בקשות ההחמרה).

תרשים 1: תביעות לגמלת סיעוד ובקשות החמרה

הערה: מספר התביעות לגמלה ובקשות החמרה שהוגשו ביולי 2019 אינם מלאים; הנתונים החודשיים עשויים להיות מושפעים מעונתיות (למשל, החודשים אפריל וספטמבר-אוקטובר).

לוח 1: תביעות לגמלת סיעוד אחרי הרפורמה והשוואה לתקופה מקבילה לפני הרפורמה

שינוי ב-%	מספר תביעות לגמלת סיעוד בחודש המקביל	חודש מקביל בשנה הקודמת	מספר תביעות לגמלת סיעוד	חודש הגשת התביעה
2.4%	7,794	מאי 2017	7,978	מאי 2018
-12.3%	7,807	יוני 2017	6,845	יוני 2018
0.4%	7,991	יולי 2017	8,020	יולי 2018
-8.6%	7,405	אוגוסט 2017	6,771	אוגוסט 2018
-22.5%	5,758	ספטמבר 2017	4,464	ספטמבר 2018
18.9%	7,098	אוקטובר 2017	8,439	אוקטובר 2018
2.1%	8,460	נובמבר 2017	8,638	נובמבר 2018
18.7%	7,859	דצמבר 2017	9,330	דצמבר 2018
18.8%	8,394	ינואר 2018	9,971	ינואר 2019
15.2%	7,804	פברואר 2018	8,988	פברואר 2019
10.6%	8,129	מרץ 2018	8,987	מרץ 2019
15.3%	6,078	אפריל 2018	7,009	אפריל 2019
6.6%	7,978	מאי 2018	8,502	מאי 2019
15.0%	6,845	יוני 2018	7,875	יוני 2019
7.0%	8,020	יולי 2018	8,585	יולי 2019

הערה: מספר התביעות לגמלה ביולי 2019 אינו מלא; הנתונים החודשיים עשויים להיות מושפעים מעונתיות (למשל, החודשים אפריל וספטמבר-אוקטובר).

המוסד לביטוח לאומי

מנהל מחקר ותכנון

לוח 2: בקשות להחמרה אחרי הרפורמה והשוואה לתקופה מקבילה לפני הרפורמה

שינוי ב-%	מספר בקשות החמרה בחודש המקביל	חודש מקביל בשנה הקודמת	מספר בקשות החמרה	חודש הגשת הבקשה להחמרה
12.1%	3,441	מאי 2017	3,856	מאי 2018
-7.2%	3,610	יוני 2017	3,349	יוני 2018
4.7%	3,619	יולי 2017	3,789	יולי 2018
-5.0%	3,549	אוגוסט 2017	3,373	אוגוסט 2018
-24.0%	2,687	ספטמבר 2017	2,041	ספטמבר 2018
36.0%	3,203	אוקטובר 2017	4,356	אוקטובר 2018
52.9%	3,848	נובמבר 2017	5,885	נובמבר 2018
133.0%	3,560	דצמבר 2017	8,296	דצמבר 2018
87.4%	4,108	ינואר 2018	7,699	ינואר 2019
73.7%	3,820	פברואר 2018	6,635	פברואר 2019
73.3%	3,701	מרץ 2018	6,415	מרץ 2019
65.8%	2,985	אפריל 2018	4,949	אפריל 2019
61.7%	3,856	מאי 2018	6,234	מאי 2019
77.3%	3,349	יוני 2018	5,937	יוני 2019
72.0%	3,789	יולי 2018	6,518	יולי 2019

הערה: מספר הבקשות להחמרה ביולי 2019 אינו מלא; הנתונים החודשיים עשויים להיות מושפעים מעונתיות (למשל, החודשים אפריל וספטמבר-אוקטובר).

שיעורי התביעות לגמלת סיעוד והבקשות להחמרה שאושרו עלו, וחלק מהעליות בשיעורים אלה ניתן לייחס לרפורמה. שיעור התביעות לגמלת סיעוד¹ שאושרו עלה מ-52.8% ביולי 2018 ל-66.6% באפריל 2019 (תרשים 2). שיעור הבקשות להחמרה², כלומר תביעה של זכאים להגדלת רמת הגמלה, עלה מ-53.0% ביולי 2018 ל-70.8% באפריל 2019 (תרשים 3). הגדלת מספר רמות הגמלה והקטנת טווח הניקוד בכל רמת גמלה השפיעו על הגדלת שיעור הבקשות להחמרה שאושרו בהשוואה לעבר.

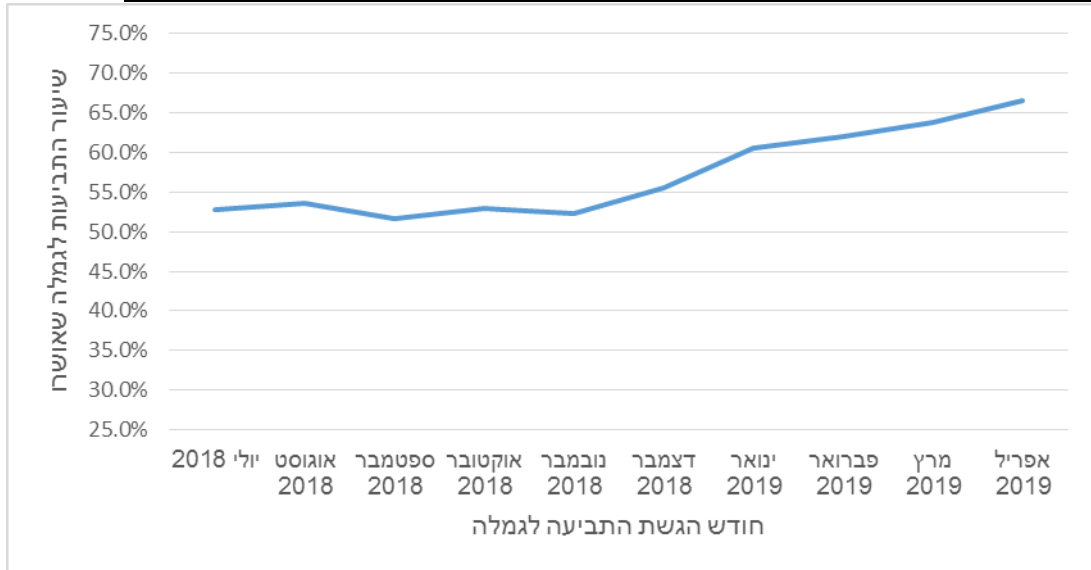
¹ תביעה לגמלת סיעוד – תביעה שהוגשה על ידי מי שלא היה זכאי לגמלת סיעוד בזמן הגשת התביעה.
² בקשה להחמרה בסיעוד – תביעה שהוגשה על ידי זכאי לגמלת סיעוד קבועה בזמן הגשת הבקשה. לא ניתן להפחית רמת גמלה או לבטל זכאות לגמלה בעקבות בקשה להחמרה בשל רמת התלות.

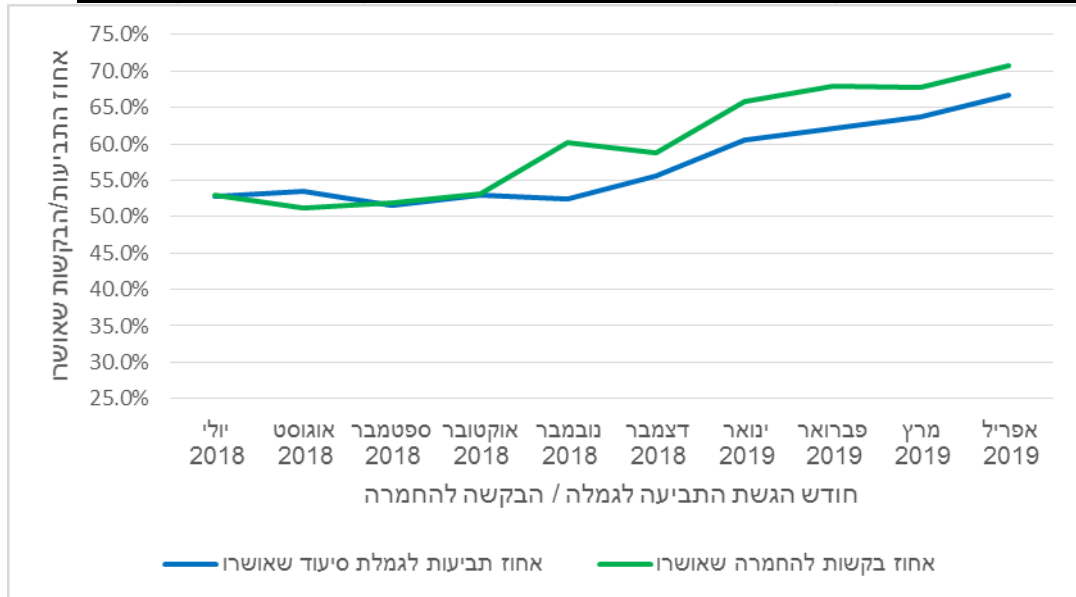
המוסד לביטוח לאומי

מנהל מחקר ותכנון

תרשים 2: שיעור התביעות לגמלת סיעוד שאושרו מכלל התביעות שניתנה בהן החלטה

תרשים 3: שיעור הבקשות להחמרה בסיעוד שאושרו מכלל הבקשות שניתנה בהן החלטה

מספר הזכאים לגמלת סיעוד

לוח 3 מציג את מספר הזכאים לפני הרפורמה ובחודשים החולפים. מספר הזכאים גדל מ-178.6 אלף זכאים באוקטובר 2018 ל-197.7 אלף זכאים ביולי 2019 – גידול של 19.1 אלף זכאים, או 10.7% בתשעה חודשים³, בהשוואה לגידול שנתי של 4.7% בין אוקטובר 2017 לאוקטובר 2018, ו-3.7% בתקופה המקבילה שנה קודם.

³ חלק מהגידול במספר הזכאים בחודשים מרץ – יוני 2019 ניתן לייחס גם להחלטת המוסד לביטוח לאומי להאריך באופן אוטומטי זכויות שעמדו לפוג בחודשים מרץ עד מאי 2019 גם לחודשים יוני ויולי 2019 כחלק מהתמודדות המוסד לביטוח לאומי עם הגידול במספר התביעות לגמלה והבקשות להחמרה בעקבות הרפורמה

המוסד לביטוח לאומי

מנהל מחקר ותכנון

לוח 3: מספר הזכאים לגמלת סיעוד

חודש	מספר הזכאים	שינוי ב-% לעומת נקודת הזמן הקודמת	שינוי ב-% לעומת אוקטובר 2018
אוקטובר 2016	164,466		
אוקטובר 2017	170,586	3.7%	
אוקטובר 2018	178,618	4.7%	
נובמבר 2018	179,607	0.6%	0.6%
דצמבר 2018	181,138	0.9%	1.4%
ינואר 2019	183,533	1.3%	2.8%
פברואר 2019	185,633	1.1%	3.9%
מרץ 2019	188,256	1.4%	5.4%
אפריל 2019	190,260	1.1%	6.5%
מאי 2019	192,503	1.2%	7.8%
יוני 2019	194,597	1.1%	8.9%
יולי 2019	197,722	1.6%	10.7%

הערה: מספר הזכאים ביולי 2019 אינו מלא.

רמות גמלה

רמות הגמלה בסיעוד נקבעות לפי ציון שניתן בהערכת התלות. בהערכת התלות נבדקת תלותו של הפרט בזולת לביצוע פעולות יומיום בסיסיות (ADL) והצורך שלו בהשגחה כדי לא לפגוע בעצמו ו/או בזולתו. ציון התלות הוא הגבוה מבין שני הציונים (ADL וצורך בהשגחה). לזכאים 'בודדים' ניתנת תוספת ציון. עד להנהגת הרפורמה היו נהוגות שלוש רמות גמלה, כמוצג בלוח 4. מקצת הזכאים, 7.3%, קיבלו מחצית הגמלה בגין מבחן הכנסות שמבוצע במסגרת בדיקת הזכאות.⁴

לוח 4: רמות הגמלה עד אוקטובר 2018

רמת גמלה	טווח ניקוד בציון התלות	מספר יחידות שבועיות למעסיק מטפל ישראלי	מספר יחידות שבועיות לתלות – מטפל ישראלי	מספר יחידות שבועיות למעסיק מטפל זר	מספר יחידות שבועיות לנקודת תלות – מטפל זר
נמוכה	5.5-2.5	9.75	1.8 עד 3.9	9.75	1.8 עד 3.9
בינונית*	8.5-6	19	2.2 עד 3.2	16	1.9 עד 2.7
גבוהה	11-9	22	2.0 עד 2.4	18	1.6 עד 2.0

* החל מיוני 2016, זכאים בני 90 ומעלה שקיבלו ציון תלות בטווח של רמת הגמלה הבינונית קיבלו את רמת הגמלה הגבוהה.

בסיעוד ושינוי תקנות הבדיקה מחדש (אי-הפחתת זכאות לבעלי גמלה קבועה). ביולי 2019 היו 2,790 זכאים שזכאותם הווארכה בדרך זו.

⁴ הסבר אודות מבחני ההכנסות בביטוח סיעוד ניתן למצוא באתר האינטרנט של המוסד לביטוח לאומי:

https://www.btl.gov.il/benefits/Long_Term_Care/Pages/zakaut.aspx

המוסד לביטוח לאומי הביע בעבר את עמדתו כי "ראוי שגמלת סיעוד תהיה ללא מבחני הכנסות ותינתן באופן אוניברסלי", וכי לפי מבחני ההכנסות הנוכחיים תוספת הכנסה קטנה גוררת הפסד גמלה בערך רב יותר, כך שמצבם הכלכלי של חלק מהלא-זכאים עשוי להיות רע יותר בהשוואה למצבם של חלק מהזכאים לגמלת סיעוד. ראו: המוסד לביטוח לאומי, "תכנית הצעות לחקיקה חברתית יצופה פני עתידי", אפריל 2015, עמוד 21;

https://www.btl.gov.il/Publications/more_publications/Documents/hakikaApril15.pdf

לוח 4 מדגים את הצורך ברפורמה במעבר מ-3 רמות ל-6 רמות גמלה. כפי שניתן לראות, קודם לרפורמה זכאים שתלותם בזולת היתה גבוהה קיבלו פחות שעות טיפול שבועיות⁵ לנקודת תלות בהשוואה לזכאים ברמות תלות נמוכות יותר. פחות ממוחצית הזכאים קיבלו ערב הרפורמה את רמת הגמלה הנמוכה, פחות מחמישית קיבלו את רמת הגמלה הבינונית וכשליש קיבלו את רמת הגמלה הגבוהה (לוח 5).

לוח 5: התפלגות הזכאים לפי רמות הגמלה ערב הרפורמה (אוקטובר 2018)

רמת גמלה	מספר הזכאים	אחוז מכלל הזכאים
נמוכה	84,653	47.4%
בינונית	33,191	18.6%
גבוהה	60,774	34.0%
סך הכל	178,618	100.0%

במסגרת המעבר מ-3 רמות ל-6 רמות חולק טווח הניקוד ל-6 רמות (אין הקבלה בין 3 הרמות לפני הרפורמה ל-6 הרמות החדשות) והוגדל מספר יחידות השירות השבועיות ברמות הגבוהות יותר. מהלך זה סייע לתקן חלקית לפחות את המצב הקודם לפיו מי שזקוק לעזרה רבה יותר קיבל באופן יחסי פחות (לפי מספר היחידות לנקודת תלות; לוח 6). הרפורמה כוללת הגדלה הדרגתית של מספר יחידות השירות אשר תבוצע ב-3 פעימות (החל מנובמבר 2018 ועד ינואר 2021). כמו כן, שונה מרכיב הציון שניתן לזכאים 'בודדים' במטרה להבטיח כי זכאי 'בודד' יקבל רמת גמלה אחת גבוהה יותר בהשוואה לזכאי 'לא בודד' באותה רמת תלות. החל מפברואר 2019 נקבע בכללים של המוסד לביטוח לאומי כי מספר קבוצות נוספות של זכאים במצב רפואי ותפקודי קשה יקבלו את רמת גמלה 6 גם אם אינם בודדים.⁶ לוח 3 מציג את רמות הגמלה החדשות. מספר יחידות השירות ברמות 3-6 המוצגות בלוח 6 הוא הפעימה הראשונה מבין שלוש, ותוקפה עד סוף 2019. רמות הגמלה ברמות 3-6 צפויות לגדול בשנים 2020 ו-2021. מקצת הזכאים, 7.4%, מקבלים מחצית מגמלאות המצוינות בגין הכנסותיהם.

לוח 6: רמות הגמלה מנובמבר 2018

רמת גמלה	טווח ניקוד בציון התלות	מספר יחידות שבועיות למעסיק מטפל ישראלי	מספר יחידות שבועיות לנקודת תלות – מטפל ישראלי	מספר יחידות שבועיות למעסיק מטפל זר	מספר יחידות שבועיות לנקודת תלות – מטפל זר
1	3-2.5	5.5	2.0 עד 2.4	5.5	2.0 עד 2.4
2	4.5-3.5	10	2.2 עד 2.9	10	2.2 עד 2.9
3	6-5	15	2.5 עד 3.0	12	2.0 עד 2.4
4	7.5-6.5	19	2.5 עד 2.9	16	2.1 עד 2.5
5	9-8	23	2.6 עד 2.9	19	2.1 עד 2.4
6	10.5-9.5	28	2.7 עד 2.9	24	2.3 עד 2.5

⁵ 1 יחידת שירות = 1 שעת טיפול סיעודי בשבוע.

⁶ ביולי 2019 היו זכאים בקבוצה זו, מהם 3,559 שאינם בודדים (הנתונים ליולי 2019 אינם מלאים) בהשוואה ליוני 2019 שבו היו 4,132 זכאים בקבוצה זו, מהם 3,148 שאינם בודדים.

לוח 7 מציג את התפלגות הזכאים במאי וביוני 2019 לפי רמת הגמלה (הסיבה להצגת הזכאים בשני החודשים היא משום העיכוב בטיפול בחלק מהתביעות שנגרם כתוצאה מהגידול במספר התביעות לגמלה ובמספר בקשות ההחמרה; ראו בהמשך).

לוח 7: התפלגות הזכאים לגמלת סיעוד לפי רמת הגמלה, יוני ויולי 2019

רמת גמלה	מספר הזכאים, יוני 2019	אחוז מכלל הזכאים, יוני 2019	מספר הזכאים, יולי 2019	אחוז מכלל הזכאים, יולי 2019
1	41,880	21.5%	39,003	19.7%
2	36,457	18.7%	38,797	19.6%
3	22,346	11.5%	23,729	12.0%
4	38,490	19.8%	38,831	19.6%
5	23,622	12.1%	24,469	12.4%
6	31,774	16.3%	32,869	16.6%
סך הכל*	194,569	100.0%	197,698	100.0%

* - ביוני וביוולי 2019 היו 28 ו-24 זכאים, בהתאמה, שתהליך הסבתם לרמות הגמלה החדשות טרם הושלם.

סוג הגמלה: גמלה בעין, גמלה בכסף וגמלה משולבת

כחלק מהרפורמה הורחב השימוש בגמלאות בכסף. ברמה 1 זכאים יכולים לבחור האם לקבל את כל הגמלה בעין (5.5 יחידות שירות שבועיות, הכוללות טיפול אישי בבית, או 9 יחידות לשירותים שאינם כוללים טיפול אישי בבית), לקבל את כל הגמלה בכסף (בערך של 100% הגמלה בעין), או לקבל גמלה משולבת (שילוב של גמלה בעין [=שירותים] וגמלה בכסף). ברמות 2-6 זכאים יכולים לבחור עד 4 מיחידות השירות השבועיות בכסף. זכאים ברמות 3-6 יכולים לבחור, בכפוף לאישור של גורם מקצועי, לקבל עד כשליש מיחידות השירות בכסף, למשל זכאי המעסיק מטפל ישראלי ברמה 6 יכול לבחור לקבל עד 10 יחידות שירות שבועיות בכסף.

בשונה מבעבר, גמלה בכסף ברמה 1 החדשה או גמלה משולבת (בעין ובכסף) ברמות 2-6 איננה מותנית ברכישת שירותי סיעוד. לעומת זאת, קבלת כל הגמלה בכסף ברמות 2-6 בהסדר "מטפל צמוד" (העסקת מטפל לפחות 6 ימים בשבוע 12 שעות מדי יום) מחייבת בפועל כי האדם יקבל שירותי סיעוד. במקרים מעטים ניתן לקבל גמלה מלאה בכסף בהעדר שירותים זמינים (אפשרות חוקית שהתקיימה גם לפני הרפורמה).

לוח 8 ותרשים 2 מציגים את השינויים שחלו בעקבות הרפורמה במספר מקבלי גמלה בכסף וגמלה משולבת. מרבית הזכאים אחרי הרפורמה מקבלים את כל הגמלה בעין. ערב הרפורמה, 2.3% מהזכאים קיבלו גמלה בכסף ו-0.7% - גמלה משולבת. ביולי 2019 8.4% מהזכאים קיבלו גמלה בכסף ו-22.6% - גמלה משולבת (תרשים 4).

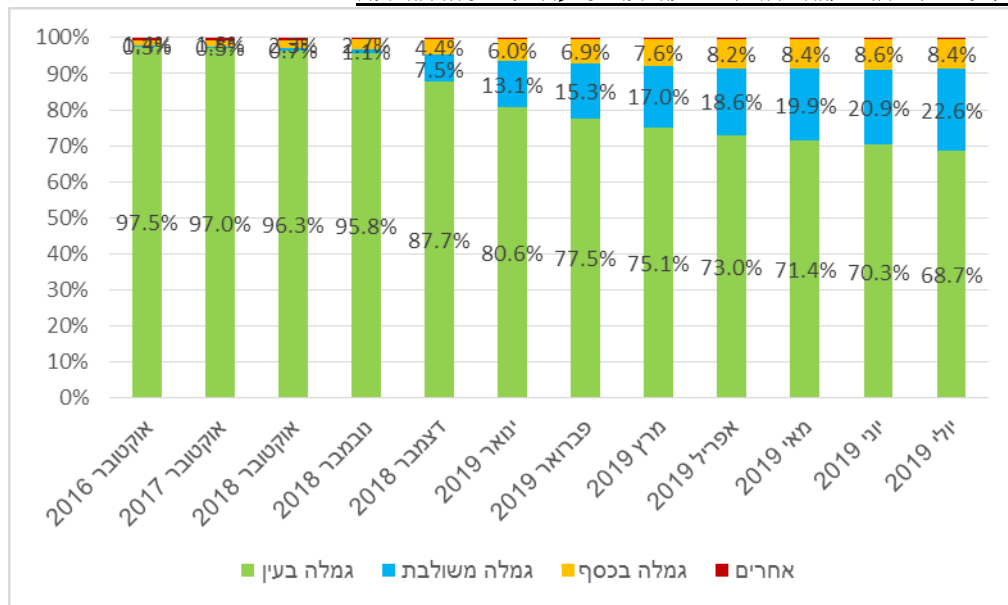
לוח 8 : התפלגות הזכאים לגמלת סיעוד לפי סוג הגמלה

חודש	גמלה בעין	גמלה משולבת	גמלה בכסף	אחרים*	סך הכל זכאים
אוקטובר 2016	160,304	509	2,381	1,272	164,466
אוקטובר 2017	165,499	819	3,046	1,222	170,586
אוקטובר 2018	172,050	1,206	4,035	1,327	178,618
נובמבר 2018	171,990	1,951	4,778	888	179,607
דצמבר 2018	158,893	13,507	8,027	711	181,138
ינואר 2019	147,894	24,132	10,933	574	183,533
פברואר 2019	143,819	28,448	12,843	523	185,633
מרץ 2019	141,435	32,003	14,343	475	188,256
אפריל 2019	138,798	35,469	15,538	455	190,260
מאי 2019	137,519	38,239	16,259	486	192,503
יוני 2019	136,755	40,663	16,676	503	194,597
יולי 2019	135,917	44,698	16,652	455	197,722

הערה : מספר הזכאים ביולי 2019 אינו מלא.

* - קבוצת האחרים כוללת זכאים שמסרבים לקבל שירותים שהוצעו להם (יותר מ-90% מהקבוצה) וזכאים שזכאותם הוקפאה באופן זמני מסיבות שונות (שהות בחו"ל, אשפוז ממושך ושהות זמנית במוסד סיעודי).

תרשים 4 : התפלגות הזכאים לגמלת סיעוד לפי סוג הגמלה

הרוב המכריע מבין המקבלים גמלה משולבת ביולי 2019 קיבל עד 4 יחידות שירות או עד כשליש מיחידות השירות במסגרת הרפורמה : 39,612 ו-3,018, בהתאמה, מתוך 44,698 – 95.4% (ביחד) ממקבלי גמלה משולבת. מרבית המקבלים גמלה בכסף היו ברמה 1 : ביולי 2019, 11,536 קיבלו גמלה בכסף ברמה 1 – 69.3% מתוך 16,652 מקבלי גמלה בכסף. מספר הזכאים המקבלים גמלה

בכסף במסגרת הסדר "מטפל צמוד" גדל מ-3,173 באוקטובר 2018 ל-4,252 ביולי 2019, ומספר המקבלים גמלה משולבת במסגרת הסדר זה גדל מ-1,005 ל-1,361. רק 94 זכאים ברמה 1 מקבלים 9 יחידות שירות למטרת שירותים שאינם כוללים טיפול אישי בבית.

דורות – זכאים ותיקים וזכאים חדשים

לפי הרפורמה זכאים חדשים (דור ב) מקבלים את רמת הגמלה לפי רמות הגמלה החדשות. זכאים ותיקים (דור א) – מי שהיו זכאים ערב הרפורמה - מקבלים את רמת הגמלה הגבוהה מבין שתי האפשרויות: רמת הגמלה שנקבעה להם לפי כללי הניקוד החדשים או רמת הגמלה שקיבלו ערב החוק. מספרם וחלקם היחסי של הזכאים החדשים גדל בהתמדה. ביולי 2019 היו 155,880 זכאים ותיקים – 78.8% מכלל הזכאים – ו-41,838 זכאים החדשים שהיוו 21.2% מכלל הזכאים.

כשלושה-רבעים מהזכאים בדור א וכמחצית מהזכאים בדור ב קיבלו ביולי 2019 גמלה בעין (לוח 9). שיעור הזכאים שקיבלו גמלה בכסף בקרב דור ב היה יותר מפי שלושה משיעורם בקרב דור א (לוח 10). שיעור הזכאים שקיבלו גמלה משולבת בדור ב היה גבוה ביותר מ-50% משיעורם בקרב דור א (לוח 10).

לוח 9: התפלגות הזכאים ביולי 2019 לפי דור וסוג גמלה

כלל הזכאים		דור ב		דור א		סוג גמלה
אחוזים	זכאים	אחוזים	זכאים	אחוזים	זכאים	
68.7%	135,917	48.7%	20,391	74.1%	115,526	גמלה בעין
22.6%	44,698	32.3%	13,534	20.0%	31,164	גמלה משולבת
8.4%	16,652	18.7%	7,805	5.7%	8,847	גמלה בכסף
0.2%	455	0.3%	112	0.2%	334	אחרים*
100.0%	197,722	100.0%	41,842	100.0%	155,880	סך הכל

הערה: מספר הזכאים ביולי 2019 אינו מלא. * - קבוצת האחרים כוללת זכאים שמסרבים לקבל שירותים שהוצעו להם (יותר מ-90% מהקבוצה) וזכאים שזכאותם הוקפאה באופן זמני מסיבות שונות (שהות בחו"ל, אשפוז ממושך ושהות זמנית במוסד סיעודי).

הבחירה בגמלה בכסף או בגמלה משולבת מושפעת מרמת הגמלה של הזכאים ומהאפשרויות החוקיות לקבל גמלה בצורה כזו או אחרת. כך, כשליש מהזכאים בדור ב היו ביוני 2019 ברמה 1 לעומת כשישית מהזכאים בדור א, כך שסביר ששיעור הבוחרים מביניהם בגמלה בכסף ניתן להסבר, בין היתר, בזכות העובדה שהם נוטים להיות במצב רפואי ותפקודי טוב יותר.

יחידות שירות – סך הכל, בעין ובכסף

שינוי רמות הגמלה הוביל להגדלת סך יחידות השירות לזכאים לגמלת סיעוד מעבר לגידול במספר הזכאים. סך הכל יחידות השירות לזכאים, לפי גמלאותיהם⁷, גדל בחודש הראשון של הרפורמה

⁷ יחידות השירות לכל זכאי לפי רמת הגמלה שלו.

המוסד לביטוח לאומי

מנהל מחקר ותכנון

מ-2.560 מיליון בשבוע באוקטובר 2018 ל-2.765 מיליון יחידות שירות בשבוע בנובמבר 2018 – גידול של 205,000 יחידות שירות בשבוע, או 8.0%, בעוד הגידול במספר הזכאים היה 0.6% (לוח 10). ביולי 2019 המשיך לעלות סך כל היחידות ועמד על 3.048 מיליון יחידות שירות בשבוע (לוח 10), מספר הגידול גדול ב-19.1% בהשוואה לאוקטובר 2018, בעוד מספר הזכאים גדל ב-10.7%.

לוח 10: סך יחידות השירות וסך הזכאים, אוקטובר 2018 – יולי 2019

חודש	זכאים בחודש		סך יחידות שירות שבועיות	
	מספר	שינוי לעומת אוקטובר 2018	מספר (אלפים)	שינוי לעומת אוקטובר 2018
אוקטובר 2018	178,618		2,560	
נובמבר 2018	179,607	0.6%	2,765	8.0%
דצמבר 2018	181,138	1.4%	2,774	8.4%
ינואר 2019	183,533	2.8%	2,795	9.2%
פברואר 2019	185,633	3.9%	2,844	11.1%
מרץ 2019	188,256	5.4%	2,878	12.4%
אפריל 2019	190,260	6.5%	2,903	13.4%
מאי 2019	192,503	7.8%	2,944	15.0%
יוני 2019	194,597	8.9%	2,981	16.5%
יולי 2019	197,722	10.7%	3,048	19.1%

הערה: מספר הזכאים וסך יחידות השירות השבועיות ביולי 2019 אינם מלאים.

מספר מקבלי גמלה בעין בלבד היה כמעט זהה בחודשים אוקטובר ונובמבר 2018: 172,050 ו-171,990⁸, בהתאמה (ראו לוח 8), ואולם סך יחידות השירות של מקבלי גמלה בעין בלבד, לפי גמלאותיהם, גדל מאוקטובר 2018 לנובמבר 2018 ב-181,000 יחידות שירות שבועיות (2.460 ו-2.641 מיליון בהתאמה), או ב-7.3%.

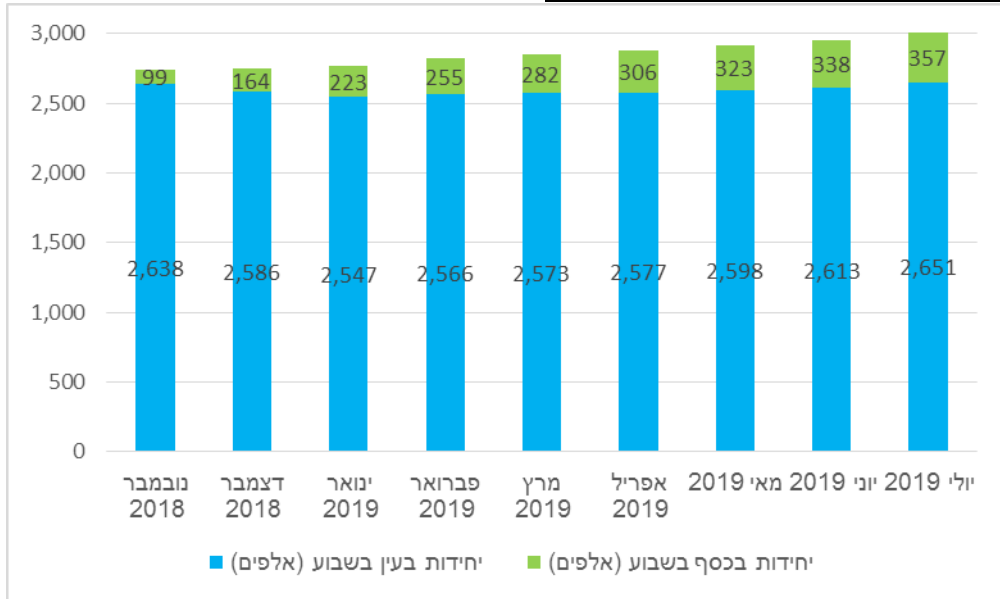
סך היחידות בעין, לפי תוכניות הטיפול⁹, ירד מ-2.638 מיליון בנובמבר 2018 ל-2.547 מיליון בינואר 2019 ושב לעלות בהדרגה עד ל-2.651 מיליון ביולי 2019. סך היחידות בכסף גדל מ-99,000 בנובמבר 2018 ל-357,000 אלף ביולי 2019 (תרשים 5). שיעור היחידות בכסף מסך יחידות השירות גדל מ-3.6% בנובמבר 2018 ל-11.9% ביולי 2019 (תרשים 6). עיקר הגידול היה בחודשים הראשונים ליישום הרפורמה (נובמבר 2018 – ינואר 2019).

⁸ יחד עם זאת, יש לזכור כי שתי קבוצות הזכאים אינן זהות – יש שהיו זכאים באוקטובר 2018 ולא היו זכאים בנובמבר 2018, ולהפך, ושגמלתם של חלק מהזכאים השתנתה בשל החמרה או הערכה מחדש.

⁹ יחידות שירות לזכאי לפי תוכנית הטיפול או חלק הגמלה בכסף. לכל זכאי המקבל שירותים ניתן שירות אחד או יותר המרכיבים את סל השירותים (טיפול אישי בבית, טיפול אישי במרכז יום, מוצרי ספיגה, משדרי מצוקה ושירותי מכבסה). לכל שירות ניתן ערך ביחידות שירות. המטרה עבור כל זכאי היא כי ערך סל השירותים ועוד הגמלה בכסף (אם הוא מקבל) יהיה זהה למספר יחידות השירות להן הוא זכאי לפי הגמלה. במיעוט המקרים סך יחידות השירות לפי תוכנית הטיפול נמוך במקצת ממספר יחידות השירות לפי הגמלה. לכן הפערים בין תרשימים 3 ו-4 ובין לוח 10.

תרשים 5: סך יחידות שירות בעין ובכסף

תרשים 6: יחידות שירות בעין ובכסף כאחוזים מכלל היחידות

